

Πολιτική Οικονομία

Ενότητα 04: Παραγωγή και αγορά

Πολυξένη Ράγκου

Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Παραγωγή και αγορά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ο προσδιορισμός της τιμής.
2. Τιμές και παραγωγή σε πλήρη ανταγωνισμό.
3. Οι αμοιβές των συντελεστών της παραγωγής και η διανομή του εισοδήματος.

Σκοποί ενότητας

- Γνωριμία και κατανόηση ζητημάτων σχετικών με τον προσδιορισμό της τιμής.
- Γνωριμία και κατανόηση ζητημάτων σχετικών με τις τιμές και την παραγωγή σε πλήρη ανταγωνισμό.
- Γνωριμία και κατανόηση ζητημάτων σχετικών με τις αμοιβές των συντελεστών της παραγωγής και τη διανομή του εισοδήματος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο προσδιορισμός της τιμής

Ο προσδιορισμός της τιμής (1/4)

- Εφόσον υπάρχουν ελλείμματα, η τιμή θα αυξάνεται και εφόσον υπάρχουν πλεονάσματα, η τιμή θα μειώνεται. Η τιμή τελικά θα προσδιορισθεί στην τιμή, όπου ζητούμενες και προσφερόμενες ποσότητες είναι ίσες και το έλλειμμα ή πλεόνασμα είναι μηδέν. Η τιμή αυτή είναι τιμή ισορροπίας.
- Λέγεται τιμή ισορροπίας, γιατί εφόσον το έλλειμμα και το πλεόνασμα είναι μηδέν, δεν υπάρχουν στην αγορά οικονομικές δυνάμεις που να τείνουν να τη μεταβάλλουν, και η αγορά του προϊόντος βρίσκεται σε ισορροπία.

Ο προσδιορισμός της τιμής (2/4)

- Το σημείο της τομής των καμπυλών προσφοράς και ζήτησης, δείχνει το συνδυασμό τιμής και ποσοτήτων που αντιστοιχεί σε θέση ισορροπίας της αγοράς.
- Στο σημείο αυτό πρέπει να κατανοήσει κανείς τη μεγάλη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στις μεταβολές στις ζητούμενες ή προσφερόμενες ποσότητες και στις μεταβολές στις καμπύλες της ζήτησης ή προσφοράς.

Ο προσδιορισμός της τιμής (3/4)

- Η μεταβολή στις ποσότητες είναι συνέπεια της μεταβολής της τιμής και σημαίνει μετακίνηση πάνω στην ίδια καμπύλη. Η μεταβολή στις καμπύλες σημαίνει μετατόπιση σε ολόκληρη τη συνάρτηση και μεταβάλλει τις τιμές. Η διαφορά έχει μεγάλη σημασία για την κατανόηση του μηχανισμού της αγοράς.

Ο προσδιορισμός της τιμής (4/4)

- Η πιο συνηθισμένη περίπτωση μεταβολής της τιμής ισορροπίας συμβαίνει, όταν μεταβάλλονται ταυτόχρονα και η καμπύλη της προσφοράς και η καμπύλη της ζήτησης. Το τελικό αποτέλεσμα είναι συνέπεια της κατεύθυνσης της μεταβολής των καμπυλών και του σχετικού μεγέθους της μετατόπισης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τιμές και παραγωγή σε πλήρη ανταγωνισμό

Μορφές αγοράς

- Οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν κυρίως από την πλευρά της προσφοράς στην αγορά του προϊόντος καθορίζουν και τις διάφορες μορφές της αγοράς.
- Έτσι υπάρχουν αγορές που λειτουργούν κάτω από συνθήκες :
  - πλήρους ανταγωνισμού,
  - μονοπωλίου,
  - ολιγοπωλίου, και
  - μονοπωλιακού ανταγωνισμού.

Χαρακτηριστικά της ανταγωνιστικότητας (1/2)

Η αγορά ενός αγαθού θεωρείται ότι είναι πλήρως ανταγωνιστική, όταν παρουσιάζει το εξής τρία βασικά χαρακτηριστικά :

- i. υπάρχει μεγάλος αριθμός παραγωγών (επιχειρήσεων) που προσφέρουν το αγαθό (ο αριθμός των επιχειρήσεων είναι τόσο μεγάλος, ώστε καθεμιά επιχείρηση ξεχωριστά να μην μπορεί με τις ενέργειες της να επιδράσει στη διαμόρφωση της τιμής του αγαθού),

Χαρακτηριστικά της ανταγωνιστικότητας (2/2)

- ii. το αγαθό είναι ομοιογενές (σημασία όμως δεν έχει να είναι τα προϊόντα που προσφέρονται στην αγορά όμοια, αλλά να θεωρούνται ως όμοια από τους καταναλωτές),
- iii. οι υπάρχουσες επιχειρήσεις είναι ελεύθερες να σταματήσουν την παραγωγή, ενώ νέες επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα να αρχίζουν την παραγωγή του προϊόντος.

Η πρόσοδος της επιχείρησης σε πλήρη ανταγωνισμό (1/3)

Σε πλήρη ανταγωνισμό η επιχείρηση δεν είναι σε θέση να επηρεάσει την τιμή του προϊόντος και συνεπώς πρέπει να δεχθεί την τιμή της αγοράς ως δεδομένη σε σχέση με τις δικές της ενέργειες.

- Συνολικό έσοδο είναι το σύνολο των εισπράξεων από την πώληση της προσφερόμενης ποσότητας, και είναι το γινόμενο της ποσότητας επί την τιμή. Επειδή η τιμή είναι για την επιχείρηση δεδομένη, η συνολική πρόσοδος είναι μόνο συνάρτηση της ποσότητας.

Η πρόσοδος της επιχείρησης σε πλήρη ανταγωνισμό (2/3)

- Μέσο έσοδο είναι το έσοδο κατά μονάδα πωλούμενου προϊόντος, δηλ. είναι ο λόγος της συνολικής προσόδου προς την ποσότητα του προϊόντος. Από τον ορισμό αυτό συνάγεται αμέσως ότι στον πλήρη ανταγωνισμό το μέσο έσοδο είναι ίσο προς την τιμή του προϊόντος και αυτό είναι αποτέλεσμα του ότι η τιμή για την επιχείρηση είναι σταθερή.

Η πρόσοδος της επιχείρησης σε πλήρη ανταγωνισμό (3/3)

- Οριακό έσοδο είναι η αύξηση του συνολικού εσόδου που προέρχεται από την αύξηση των πωλήσεων κατά μια μονάδα. Στον πλήρη ανταγωνισμό το οριακό έσοδο είναι ίσο με την τιμή, γιατί όταν η τιμή είναι σταθερή και ανεξάρτητη από τις πωλούμενες ποσότητες, καθεμιά επιπλέον μονάδα πωλήσεων προσθέτει στο συνολικό έσοδο την τιμή της μονάδας.

Η μεγιστοποίηση του κέρδους της επιχείρησης

Η μεγιστοποίηση του κέρδους της επιχείρησης μπορεί να αναλυθεί με δύο τρόπους :

- συγκρίνουμε τις συνολικές προσόδους με το συνολικό κόστος, όπως υποδεικνύει ο ορισμός του κέρδους,
- συγκρίνουμε την πρόσοδο με το κόστος καθεμιάς διαδοχικής μονάδας προϊόντος, δηλ. την οριακή πρόσοδο με το οριακό κόστος.

Χαρακτηριστικά της μονοπωλιακής αγοράς

Τα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν μια αγορά ως μονοπωλιακή είναι :

- η ύπαρξη μιας μόνο επιχείρησης που παράγει και προσφέρει το προϊόν, και
- η έλλειψη στενών υποκαταστάτων του προϊόντος.

Συνθήκες ύπαρξης Μονοπωλίου (1/6)

Στις περισσότερες περιπτώσεις οι πιο συνηθισμένες συνθήκες δημιουργίας και διατήρησης του μονοπωλίου είναι ίδιες, όπως εξετάζονται παρακάτω :

1. Η κατοχή της πρώτης ύλης: Εφόσον η παραγωγή ενός προϊόντος απαιτεί τη χρησιμοποίηση πρώτης ύλης, που είναι στην κατοχή ή διάθεση κάποιου ατόμου, τότε κατά τρόπο αυτόματο, το άτομο αυτό μπορεί να έχει και μονοπώλιο του προϊόντος. Είναι φανερό, ότι στις περιπτώσεις αυτές δεν υπάρχει δυνατότητα ανταγωνισμού από άλλες επιχειρήσεις.

Συνθήκες ύπαρξης Μονοπωλίου (2/6)

2. Η αποκλειστική κατοχή της τεχνολογίας: Όπως η κατοχή της πρώτης ύλης, έτσι και η κατοχή της τεχνολογίας, που απαιτείται για την παραγωγή ενός προϊόντος, οδηγεί σε μονοπώληση του προϊόντος. Η εφεύρεση της τεχνολογίας προστατεύεται νομικά με τα χορηγούμενα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, γεγονός που προστατεύει και παρατείνει τη διάρκεια του μονοπωλίου. Τελικά, όμως, οι ερευνητές άλλων επιχειρήσεων συνήθως αναπτύσσουν ανάλογη τεχνολογία, και η μονοπωλιακή αγορά μετατρέπεται σε ολιγοπωλιακή.

Συνθήκες ύπαρξης Μονοπωλίου (3/6)

3. Το μέγεθος της αγοράς σε σχέση με την τεχνολογία της παραγωγής: Με τις σύγχρονες τεχνολογικές συνθήκες σε πολλές περιπτώσεις η επίτευξη χαμηλού μέσου κόστους παραγωγής προϋποθέτει μεγάλο όγκο παραγωγής, πράγμα που οφείλεται στο μεγάλο κεφαλαιουχικό εξοπλισμό και στα μεγάλα σταθερά έξοδα που έχει, ως συνέπεια, ο εξοπλισμός αυτός. Αν το μέγεθος της αγοράς, για την οποία προορίζεται το (συν.)

Συνθήκες ύπαρξης Μονοπωλίου (4/6)

3. (συν.) προϊόν μιας τέτοιας επιχείρησης, δεν είναι αρκετά μεγάλο, τότε από τα ίδια τα πράγματα είναι αδύνατο να λειτουργήσουν πολλές επιχειρήσεις στην αγορά αυτή. Είναι μάλιστα πολύ πιθανό τελικά να επιβιώσει μια μόνο επιχείρηση και ν' αποκτήσει μονοπωλιακή θέση στην αγορά. Μόλις μια επιχείρηση κατορθώσει να εξασφαλίσει μονοπωλιακή θέση στην αγορά, είναι εύκολο να τη διατηρήσει, έστω κι αν το μέγεθος της αγοράς αυξηθεί.

Συνθήκες ύπαρξης Μονοπωλίου (5/6)

4. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων και η συγκέντρωση του κεφαλαίου: Τέλος, ως τέταρτη αιτία δημιουργίας μονοπωλίου μπορούμε να αναφέρουμε τον ανταγωνισμό που αναπτύσσεται μεταξύ επιχειρήσεων και καταλήγει, στην πορεία των οικονομικών διακυμάνσεων, στην εξαφάνιση των λιγότερο αποδοτικών επιχειρήσεων. Με την πάροδο του χρόνου πολλές επιχειρήσεις εξαφανίζονται, το (συν.)

Συνθήκες ύπαρξης Μονοπωλίου (6/6)

4. (συν.) κεφάλαιο συγκεντρώνεται σε λίγες επιχειρήσεις, που παράγουν το σύνολο της παραγωγής και τελικά μετατρέπονται σε μονοπώλιο (ή ολιγοπώλιο). Η διαδικασία συσσώρευσης του κεφαλαίου, είναι ένα περίπλοκο φαινόμενο που αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του σύγχρονου καπιταλισμού.

Ολιγοπώλιο (1/5)

- Με τον όρο αυτό χαρακτηρίζουμε μια αγορά, στην οποία παράγουν και προσφέρουν το προϊόν περισσότερες από δύο, αλλά πάντως λίγες επιχειρήσεις. Στις επιχειρήσεις της ολιγοπωλιακής αγοράς υπάρχει σοβαρή αλληλεξάρτηση.

Ολιγοπώλιο (2/5)

- Οι μη «οικονομικές υποθέσεις» για τον προσδιορισμό των τιμών στο ολιγοπώλιο είναι οι συμφωνίες και η ηγετική επιχείρηση.
- Όταν η νομοθεσία δεν το απαγορεύει, οι επιχειρήσεις μπορούν να κάνουν επίσημες συμφωνίες, με τις οποίες καθορίζουν μια τιμή για το προϊόν, που να εξυπηρετεί όλους. Μ' αυτό το τρόπο κάθε επιχείρηση ουσιαστικά μετατρέπεται, μέσω της συμφωνίας, σε μονοπώλιο μιας περιοχής.

Ολιγοπώλιο (3/5)

- Μ' αυτές τις συμφωνίες σχηματίζονται τα λεγόμενα καρτέλ. Όταν οι επίσημες συμφωνίες ανάμεσα στις επιχειρήσεις απαγορεύονται από τη νομοθεσία, τότε αυτές κάνουν ανεπίσημες, παράνομες, άγραφες και σιωπηρές συμφωνίες σχετικά με τον περιορισμό του ανταγωνισμού μεταξύ τους, που είναι γνωστές ως συμφωνίες κυρίων.

Ολιγοπώλιο (4/5)

- Τα καρτέλ ή η ηγετική επιχείρηση είναι τέτοια παραδείγματα μη «οικονομικής υπόθεσης».
- Η υπόθεση της καμπτόμενης καμπύλης ζήτησης είναι μια οικονομική ερμηνεία του φαινομένου της σταθερότητας των τιμών που δεν είναι αποτέλεσμα συμφωνίας. Όταν οι ολιγοπωλητές επιδεικνύουν συμπεριφορά συνεργασίας, δηλ. όταν οι ολιγοπωλητές συμπράττουν προκειμένου ν' αποφύγουν έναν πόλεμο τιμών που θα έχει ως συνέπεια τη μείωση των κερδών τους προκύπτει ισορροπία που αποκαλείται ισορροπία συνεργασίας.

Ολιγοπώλιο (5/5)

- Στην περίπτωση που οι ολιγοπωλητές δε συνεργάζονται, πράγμα που σημαίνει ότι δε λαμβάνουν υπόψη τις αντιδράσεις των άλλων όταν υπολογίζουν τα οφέλη τους, η προκύπτουσα ισορροπία είναι ισορροπία μη συνεργασίας.
- Έτσι επιτυγχάνεται ισορροπία μη συνεργασίας στο πλαίσιο του Δυοπωλίου, δηλ. μιας αγοράς με δύο πωλητές.

Αγορά μονοπωλιακού ανταγωνισμού (1/2)

Μια αγορά μονοπωλιακού ανταγωνισμού, έχει τα εξής δύο στοιχεία :

- i. υπάρχουν τόσες πολλές επιχειρήσεις, που κάθε επιχείρηση μπορεί να παίρνει αποφάσεις, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τις πιθανές αντιδράσεις των άλλων επιχειρήσεων λείπει δηλ. το στοιχείο της αλληλεξάρτησης,
- ii. το προϊόν κάθε επιχείρησης διαφέρει σε κάτι από τα προϊόντα των άλλων επιχειρήσεων. Η διαφορά μπορεί να είναι σημαντική, ασήμαντη ή ακόμα και φανταστική.

Αγορά μονοπωλιακού ανταγωνισμού (2/2)

- Η μορφή αυτή της αγοράς που έχει ένα στοιχείο ανταγωνισμού (πολλές επιχειρήσεις) και ένα στοιχείο μονοπωλίου (διαφοροποίηση του προϊόντος) λέγεται μονοπωλιακός ανταγωνισμός.
- Στον πλήρη ανταγωνισμό το κόστος παραγωγής του προϊόντος είναι το ελάχιστο και χαμηλότερο από όσο στις άλλες μορφές αγοράς. Στη διαφορά αυτή βασίζεται η άποψη, ότι το μονοπώλιο και ο μονοπωλιακός ανταγωνισμός (καθώς επίσης και το ολιγοπώλιο), σε σύγκριση με τον πλήρη ανταγωνισμό, είναι μορφές αγοράς οικονομικά ασύμφωρες από την πλευρά της κοινωνικής οικονομίας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Οι αμοιβές των συντελεστών της παραγωγής και η διανομή του εισοδήματος

Στοιχεία που διαφοροποιούν την εργασία

- Υπάρχουν στοιχεία που διαφοροποιούν την εργασία ως προς την οικονομική της σημασία και τη συμμετοχή της στην παραγωγή όπως :
  - Η διαφορετική ποιότητα ή είδος εργασίας που οφείλεται στη δεξιοτεχνία, την πείρα και κυρίως την εκπαίδευση του ατόμου.
  - Αγορές εργασίας που διαφοροποιούνται γεωγραφικά.

Ονομαστικός μισθός

- Ονομαστικός μισθός είναι ο αριθμός των νομισματικών μονάδων που παίρνει ο εργάτης για μια μονάδα εργασίας, π.χ. 5 ευρώ ανά ώρα ή 35ευρώ την ημέρα ή 800 ευρώ το μήνα.

Πραγματικός μισθός

- Πραγματικός μισθός είναι αυτός που δείχνει την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζει ο εργάτης. Ο πραγματικός μισθός λαμβάνεται από τον ονομαστικό, προσαρμοσμένο κατά τις μεταβολές του επιπέδου των τιμών, δηλ.:
$$\text{πραγματικός μισθός} = \text{ονομαστικός μισθός} / \text{δείκτης τιμών}.$$
- Ο προσδιορισμός του εργατικού μισθού είναι αποτέλεσμα του μηχανισμού προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Εργατικά σωματεία (1/2)

Τα εργατικά σωματεία είναι οργανώσεις εργατών με πολλούς σκοπούς, μεταξύ των οποίων κυριότεροι είναι :

- η βελτίωση των χρηματικών και άλλων αποδοχών των μελών τους,
- η βελτίωση των συνθηκών εργασίας,
- η εξασφάλιση συνεχούς απασχόλησης, και
- η προστασία του εργάτη από τις διάφορες αυθαιρεσίες κάθε προέλευσης.

Εργατικά σωματεία (2/2)

- Υπάρχει μια ολόκληρη πυραμίδα οργάνωσης των εργατικών σωματείων με βάση τα κατά τόπους ή κατά επάγγελμα ή κατά επιχείρηση σωματεία και κορυφή τη συνομοσπονδία σε εθνικό επίπεδο.

Έγγειος πρόσοδος (1/2)

- Το ενοίκιο ή μίσθωμα το οποίο καταβάλλεται στον ιδιοκτήτη της γης για τη χρήση της, ονομάζεται έγγειος πρόσοδος.
- Οι μεταβολές στο ύψος της εγγείου προσόδου δεν έχουν καμιά επίδραση στην προσφερόμενη ποσότητα, γι αυτό και από την άποψη της κοινωνίας ως σύνολο η έγγειος πρόσοδος αποτελεί μια πληρωμή που δεν είναι απαραίτητο να γίνει για να εξασφαλίσει η κοινωνία ως σύνολο καλλιεργήσιμη γη.
- Είναι πλεόνασμα που οι ιδιοκτήτες γης απολαμβάνουν αφού ούτως ή άλλως η γη υπάρχει και δεν παράγεται.

Έγγειος πρόσοδος (2/2)

- Η γη όμως, όπως αναφέραμε παραπάνω, έχει εναλλακτικές χρήσεις και από την άποψη των ενοικιαστών, καλλιεργητών ή άλλων, η πληρωμή της εγγείου προσόδου είναι απαραίτητη για την προσέλκυσή της από άλλες εναλλακτικές χρήσεις.
- Επομένως, ενώ για την κοινωνία ως σύνολο η έγγειος πρόσοδος είναι πλεόνασμα, για τους χρήστες (ενοικιαστές) είναι κόστος.
- Συνήθως η προσφορά γης θεωρείται ότι είναι δεδομένη και τελείως ανελαστική.

Οικονομική πρόσοδος

- Οτιδήποτε υπερβαίνει την αμοιβή που είναι απαραίτητη για να παραμείνει ένας συντελεστής στην παρούσα του απασχόληση, αποτελεί πλεόνασμα που ονομάζεται οικονομική πρόσοδος.

Ο τόκος

- Ο τόκος είναι η αμοιβή για τη χρησιμοποίηση μιας ορισμένης ποσότητας χρηματικού κεφαλαίου για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.
- Ο λόγος του τόκου προς το κεφάλαιο, ως ποσοστό επί τοις εκατό, είναι το επιτόκιο.

Χρηματικό κεφάλαιο (1/2)

- Τα χρηματικά ποσά που διατίθενται στην αγορά χρήματος αποτελούν το χρηματικό (ή δανειακό) κεφάλαιο, το οποίο, πρέπει να διακρίνεται σαφώς από το υλικό κεφάλαιο που, όπως έχουμε δει αποτελείται από υλικά αγαθά που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία. Μεταξύ των δύο υπάρχουν διαφορές.
- Το χρηματικό κεφάλαιο είναι χρήμα, δηλ. απαίτηση για αγαθά και υπηρεσίες, ενώ το υλικό κεφάλαιο είναι παραγμένα αγαθά.

Χρηματικό κεφάλαιο (2/2)

- Το χρηματικό κεφάλαιο δεν είναι παραγωγικός συντελεστής, ενώ το υλικό κεφάλαιο είναι παραγωγικός συντελεστής με συγκεκριμένη λειτουργία στη διαδικασία της παραγωγής.
- Το χρηματικό κεφάλαιο μετατρέπεται σε υλικό μέσω της επένδυσης και το υλικό μετατρέπεται σε χρηματικό μέσω των αποσβέσεων και των κερδών.
- Η σχέση επιτοκίου και ζητούμενης ποσότητας χρηματικού κεφαλαίου είναι αρνητική.

Καινοτομία (1/2)

- «Καινοτομία» εννοούμε τις μεταβολές που οι επιχειρήσεις εισάγουν στην παραγωγική διαδικασία με σκοπό την κυριαρχία τους στην αγορά.
- Οι καινοτομίες μπορεί να είναι μεταβολές :
  - i) στην τεχνική πλευρά της παραγωγής, δηλ. νέες μέθοδοι παραγωγής,

Καινοτομία (2/2)

ii) στην οργάνωση της επιχείρησης, όπως πχ τα πολυκαταστήματα, συστήματα πωλήσεων με καταλόγους, κλπ, και

iii) στην τροποποίηση των ήδη υπαρχόντων προϊόντων ή στη δημιουργία νέων προϊόντων, όπως πχ η ανάπτυξη της έγχρωμης τηλεόρασης ή ένα νέο άρωμα. Γενικά, καινοτομία είναι η οποιαδήποτε αλλαγή που κάνει η επιχείρηση για να εξασφαλίσει τη θέση και να αυξήσει τα κέρδη της.

Λειτουργική διανομή εισοδήματος

- Η βασική διάκριση που γίνεται στην εξέταση του προβλήματος της διανομής, είναι ανάμεσα στη λειτουργική και στην προσωπική ή ατομική διανομή του εισοδήματος.
- Η λειτουργική διανομή αναφέρεται στο πώς κατανέμεται το εισόδημα ανάμεσα στους συντελεστές της παραγωγής και εκφράζεται με τα σχετικά μερίδια των συντελεστών της παραγωγής, δηλ. με το ποσοστό του συνολικού εισοδήματος που απολαμβάνει κάθε ένας από τους συντελεστές της παραγωγής.

Προσωπική διανομή εισοδήματος

- Η προσωπική ή ατομική διανομή του εισοδήματος αναφέρεται στο πώς κατανέμεται το εισόδημα ανάμεσα στα άτομα ή τα νοικοκυριά μιας οικονομίας και εκφράζεται με τα ποσοστά του συνολικού εισοδήματος που απολαμβάνουν τα άτομα ή τα νοικοκυριά, όταν αυτά ταξινομούνται σε τάξεις μεγέθους του εισοδήματος τους.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Παπανικολάου Αναστάσιος
Θεσσαλονίκη, 30/ 6/ 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πολυξένη Ράγκου.
«Περιβαλλοντική Οικονομία. Παραγωγή και αγορά». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS441/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

